

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

oktoober 2016 nr. 9 (185)

Muusikapäeva pärlid

Laupäeval, 1. oktoobril tähistati rahvusvahelist muusikapäeva. Ka Kihnu rahval oli tol päeval võimalus suurepäraselt muusikat nautida!

Kuna sügiseseid tuuled takistasid reede õhtul Kihnu VI Viulifestivali algamast, kujunes laupäevast justkui muusika ja pillimängu kontsentraat. Päev algas viulimängu õpitubadega, kus lisaks kodumaistele pillimeestele sai koos musitseerida soomlasest Alina Järveläga, üks legendaarse Järvelä pere viulidajatest. Nagu ka Kihnus, on Järvelä suguvõsas antud pillimängu-oskust edasi põlvkondlikult – vanematelt lastele, tehes Alina neljandat põlve viulimängu meistriks!

Kui pillilood selged, tuli sammud seada muuseumi poole, kus toimus muusikalise maalinäituse avamine, saatjaks ersakeelne laul ja

mordva akordionimuusika. Näituse avamisele järgnes muinasjutuline kohtumine pärimusmuusiku, laululooja, jutustaja Mari Kalkuniga.

Kuigi plakat kuulutas Upa-uba ubinakõsõ kontserti, oli sellest kollektiivist torme trotsides kohale jõudnud vaid kolmandik ehk Mari üks. Võib-olla oligi see saatuse märk, et saime nautida mõnusat intiimsust ja huvitavaid lugusid. Soovijad said väljareklaamitud kollektiivi CD-plaadi kodus kuulamiseks kaasa osta, nii et ilma ei jäänud keegi millestki.

Olen alati arvanud, et helitehnika pigem pärsib muusika loomulikkust edasiandmist – milleks on vaja väi-

keses ruumis häält või pille võimendada, kui samahästi saaks hakkama ilma? Milleks ehitada esineja ja publiku vahele tehnilisi, statiivideid ja juhtmetest koosnevaid barrikaade?

Mari kontsert tõestas vastupidist. Kuigi ma ei kahtle, et tema võimas ja väga erinevate tämbritega hääl oleks muuseumi ilma võimutagi helisema pannud, olid mikrofonid, kõlarid ja valgustus nii peenetundeliselt seatud ja omal kohal, et neid ei pannud täheleegi. Ja samas andis see võimaluse muusikasse väikeseid vimkasid sisse visata, mis päris naturaalselt poleks võimalik olnud.

Kuigi käes oli hämar sügisõhtu ja muusikalisi elamusi juba omajagu, tegid õigesti need, kes muuseumist mitte kodu poole ei astunud, vaid hoopiski rahvamajja – sest muusikapäev polnud kaugetki veel läbi.

Rahvamaja saal äratas ala-

Fotod: Silvia Solde

ti natuke aukartust. Avar ja kõrge, eredalt valgustatud. Üle saali kõndides tunned, kuidas nii mõnigi silmapaar jälgib. Mõtled, ega alusköort ei ripu, ega sukk ei jookse, kas ikka selg on sirge, kõht sees... oma kohale jõudes võid kergemalt hingata. Ja vaadata, kuidas keegi teine julge selle teekonna ette võtab.

järgneb pöördel >>

<< algus esilehel

Jah, rahvamaja saali peoks seades on palju nüansse, millega arvestada. Heli – et oleks piisavalt mahe kuulmaks, mida vestluspartneril öelda on. Samas piisavalt vali, et tantsijad end kohatult ei tunneks. Et bändide vahepealne muusika oleks hästi valitud. Kuidas seada lauad-toolid, et inimestel oleks mugav?

Et end tunneksid oodatuna nii suuremad seltskonnad kui ka üksi-kaksi peole tulnud. Et oleks piisavalt tantsuruumi, samas et lava ei jääks istujatele liiga kaugeks. Valgus – üsna valge, et näha esi-nejaid, üsna hämar, et oleks hubane ja ei tekiks tunnet, nagu oleks keset ööd spordisaali ära eksinud.

Laupäevaõhtusel peol olid kõik need asjad hästi läbi mõeldud ja ka teostatud. Kui midagi välja tuua, siis see, et peaesineja ajaks oleks võinud toolide rivid lavale ligemale seada ja tantsu ajaks jälle tahapoole lükata. Sest nende muusikute jälgimine oli elamus omaette – nautisime seda Kusti soovil praktiliselt lava ääre pealt.

Õhtu juhatas sisse Orisselja Reet. Ta rääkis ilusti ja inimlikult oma vaarisa Mihkel Mäesest, keda tuntakse viiuldaja ning laeva- ja paadimeistrina. Tema pillimängu on omal ajal linti võetud ning nende lindistuste järgi on Kihnu Pillilastel selgeks õpitud ka „Mäese valss“ (tuntud ka kui „Kahhe viiuli valss“), mis pärast Reeda juttu kõlas.

Hiljem tulid esitusele samal

päeval viiulimängu õpitubades mängitud lood. Õpetajatena astusid lavale Jaanus Põlder, Ott Kaasik, Marju Varblane, Alina Järvelä ja Joel Sarv.

Muusikapäeva auks kõlasid Viulifestivalil ka muud pillid – järgmisena astusid üles Lõõtsavägilased. Margus Põldsepp on kokku saanud tõeliselt mehise pundi, kes teevad ilma nii siin- kui sealpool merd. Viiulitele vahelduseks oli väga värskendav karmoška- ja lõõtsahelised kuulata.

Miski ei valmistanud aga ette peaesineja, ansambel FRIGG esinemiseks.

Minu kokkupuude selle ansambliga piirdus internetist nähtud videote ning ühe bändiliikme, Tommi Asplun-

di läbiviidud õpitubades osalemisega. Kuulsus, eriti viiuliringkondades, käis sellest bändist ees ja pani ärevalt ootama – kas nad on tõesti nii head, kui räägitakse? Kas nende kontsert on tõesti eriline elamus, mida on valmis kiitma kriitikud üle maailma?

Vastus on suur ja kõlav „jah!“ Need uskumatult andekad, intelligentset noored inimesed, kes on juba 15 aastat seda bändi teinud, näitasid meile, mida on võimalik korda saata vaid keelpillidega!

Ansambelis on neli viiulit, kontrabass, kitarr ja mandoliin ja nad viljelevad täiesti oma stiili, mida nimetavad *nordgrass*'iks – segu põhjamaade folgist ja Ameerika *bluegrass*'ist.

Eelpool mainitud Järvelä suguvõsa on ansambelis esinud kolme liikmega – Alina, Antti ja Esko Järvelä. Lisaks neile mängivad bändis veel Tommi Asplund, Tero Hyväluoma, Tuomas Logren ja Petri Prauda. Kõik omanäolised, säravad muusikud, kes ometi mängivad kui üks mees.

Kuraga Helga iseloomustas Frigg'i muusikat kui palju – ilus ja ümmargune tervik, pörkab kord kiiremini, kord aeglasemalt üles-all, ühele ja teisele poole. Vanajüri Egert (ja paljudki teised, mina kaasaarvatud) imestas, kuidas on võimalik, et mängib neli viiulit, aga kostab kui üks!

Sel kontserdil nägime ja kuulsime me tõesti maailmatasemel pillimängu. Kui ena-

muse aja kontserdist publik istus, siis viimaste lugude ajal pandi ka tantsuring käima. Selle üle on kohe eriti hea meel, kuna lavalt vaadates pole midagi ilusamat kui tantsuringis lehvivad kihnu kõrdid. Kui rahvas tantsib ja kaasa elab, annab see muusikule palju head energiat.

Loodan, et ansambel Frigg võttis Kihnust kaasa sama head ja võimsad emotsioonid, kui nad siia jätsid.

Minu jaoks oli kõige kõnekam Jaanus Põlder väide, et müüb nüüd oma pilli maha, kuna tal pole sellega enam midagi teha. Nii võimsalt ja suurepäraselt kergelt mängisid need noored põhjamaade muusikud, et isegi meie viulimängu suured eeskujud hakkavad uut ametit otsima.

Peo lõpetas meie oma ansambel Väliharf, kes tantsitas pidulisi varavalgeni. Ööpimeduses tekkisid lavale ka uued kooslused – eks see juhtub alati, kui pillimehed näpud soojaks saavad: keegi ei taha enam lavalt lahkuda!

Kui millestki on kahju, siis sellest, et ilm tegi plaanidesse omad korrektureid. Hulk rahvast jäi tormihirmus tulemata ja mina isiklikult ootasin väga Tõnu Raadikut. Eks midagi peab tulevikuks ka jääma. Võimalik, et sügisel Kihnus sellise ürituse korraldamine ei ole mõistlik – kohapealseid huvilisi on vähe, samal ajal on see väga kulukas ettevõtmine.

Hea meel on selle üle, et Kihnu viiuliõpilased said musitseerida koos maailmaklassi viiuldajatega. Ehk said nad inspiratsiooni muusikaga edasi tegeleda ja muudkui areneda, õppida ja katsetada.

Muusika elab kihnlaste südames ja kuigi meil on erinev, ilus ja elujõuline kultuur, tasub vaadata oma mätta otsast kaugemale ja ammutada elamusi ka väljastpoolt, eriti kui need on koju kätte tulnud.

Kuraga Mari

Torm nurjas viiulifestivali avapäeva

Fotod: Silvia Soide

Kuna torm keeras viiulifestivali avapäeva tuki ning esimeseks päevaks plaanitud üritused jäid ära või lükkati edasi, kaaluvad korraldajad festivali viimist teisele ajale.

Reedene info laevaliikluse kohta muutus pidevalt: kui lõunase laeva väljumine tühistati, olid lootused õhtusel ja siis hilisõhtusel laeval. Kui veel päeval oli prognoos, et õhtuks torm vaibub ja korraldajad kavandasid viiuliööd, siis tegelik olukord kujunes teistsuguseks. Saarele pääsu ootasid kõik avapäeva esinejad, mandril pärit viiuliõpilased ja -õpetajad, näituse avamisega seotud inimesed, külalised. Mandril olid ka viiulifestivali ellukutsuja Mare, muuseumi juhataja Maie ja festivali peakokk Talvi, kes kõik tulid Tartust ERMI avamiselt ega pääsenud koju.

Kogu selles pidevalt muutuv infomüllas üritas „elulü jääda“ korraldaja Mere Marju. „Mu telefon ei olnud

enam punane ka, vaid lilla,“ ohkas ta. Tema esimehe emotsioon oli, et järgmisel aastal ta seda enam kaasa ei tee, sest kõik töö, mida ta kuude viisi kokkuleppeid tehes, projekte kirjutades ja üritust kujundades oli teinud, oli tormi vingerpussi tõttu maha visatud. Marju olukorra tegi eriti keeruliseks, et samal hommikul „kaaperdati“ tema meilikonto ning kogu festivaliga seotud kirjavahetus ning tähtsad kontaktid olid jäädavalt kadunud.

Peaesineja Frigg pidi tulema Kihnus hilisõhtuse laevaga, neile oli vaja nüüd Pärnus majutus organiseerida, aga suhtlus ansambliga oli käinud kirja teel ja nende kontaktid olid haihtunud. Marju leidis siiski variandi, kuidas Pärnus ootava ansambliga ühendust saada. Kuuendat korda toimunud viiulifestival on muutunud oma esinejate poolest rahvusvahelisemaks ning professionaalsemaks, seega suuremaks muutub ka risk, kui üritus peaks tormi tõttu

täiesti ära jääma.

Marju hinnangul on hämmastav, et festivalile oodatud külalised olid laupäeva hommikul kenasti laeval ning täis positiivsust ja heatahtlikkust. Teine päev sujus hästi, reedeks plaanitud näituse avamine toimus, päris ära jäi ainult kohtumine Tõnu Raadikuga, kes laupäeval enam tulla ei saanud.

Marju teab, et tormi tõttu jäi saarele tulemata palju inimesi, kes pidid pühapäeval kindlasti Kihnust ära saama ega julgenud riskida. See pärast oli laupäeval peol maailmakuulsat ansamblit vaatamas loodetust vähem inimesi. „Rahaliselt oli festivali sel aastal raske korraldada, midagi rõõmustavat pole,“ ütles Marju.

Marju meele tegi mustaks, et viulimeistri ja muusiku Raivo Sildoja infotundi viiulite hooldusest ja remondist ei tulnud kohale ühtegi Kihnu pärimuskooli õpilast. Ometi oli see õpilastele alates kolmandast klassist kohustuslik ning kõikidele lastevanematele olid saadetud põhjalik info kellaagadega.

Ühel õpilasel sai Marju sabast kinni, aga rohkem Kihnu lapsi ei tulnudki. „Ma

olin kurb ja vihane ning oli piinlik ja häbi, et inimene on Moostest kohale tulnud, aga siin pole huvi,“ lausus Marju. „Viulifestivali tehakse eelkõige Kihnu lastele ja inimestele, mandriinimesed on lisaks.“

Viuliõpilaste lõppkontserdi koosmäng tõi Marjule kannaha ihule – see oli nii võimas. „Tähendab, et lastel on anne ja sisemine jõud, et on võimelised nii kiiresti lood ära õppima – nad on väga tublid,“ tunnustas Marju.

Mõte korraldada festival just oktoobri alguses on selles, et nii pikeneb hooaeg ja inimestel on Kihnus ka väljaspool suve midagi teha. Samuti on oktoobrikuine loodus ilus ja selleks ajaks on viuliõpilased juba kuu õppida ja harjutada saanud.

Kuid segadust on kahel viimasel aastal olnud omajagu ning see on pannud korraldajad mõtlema, kas viia festival teisele ajale. „Milleks näha vaeva, kui ühe päevaga läheb kõik luhta ja kogu töö jookseb mööda külgi maha,“ arutles Marju. Koosolekud ja otsustamine seisab korraldajatel veel ees.

Anu Saare

Töökas ja särav Lepa Leili

Kihnu prügimajanduses aegade algusest tööd rüganud Leili Saare (Lepa Leili) paneb ameti maha.

„Mina ei taha mingit tähelepanu,“ on Leili esiti resoluutselt selle vastu, et temast lehes lugu võiks olla. Parasjagu sorteeritakse Lepal kartuleid ning tööle appi tulnud naised ärgitavad Leilit meelt muutma: „Ükskord ju võiks ka!“ ja seletavad mulle: „Leili on tubli ja töökas inimene, tema on seda väärt, et lehes kirjutatakse.“

Nii me kaubale saamegi.

Tegelikult on Leilil kahju töölt ära tulla, aga tervis hakkas üles ütlema. Ta plaanis töötada oma 70. sünnipäevani, mis on aasta pärast, aga viimase suve töökoormus pani teda ringi mõtlema. „Tänavusel suvel oli metsik värk. Ma ei tea, kui palju Kihnu Virve siia täis pudeleid vedas, aga tühje oli tohutult.“ Kolme suvekuu jooksul käis iga päev 3000 - 4000 pudelit masinast läbi, suve rekord oli 4309 tühja pudelit. Kõik need pidi Leili ükshaaval sorteerima (pudeleid on 9 erinevat sorti), kastidesse laduma, kaste mitu korda tõstma ja auto peale virnastama. Suve lõpuks tundis Leili, et selg ei pea vastu, kuna sellist aastat pole veel kunagi olnud. „Kas inimesed enam vett ei joo, vaid ainult Somersby, d,“ imestab ta ning võib kindlalt väita, et Kihnu turistide lemmikjook on sellenimeline siider.

Kihnu Majanduse OÜ juhataja Paal Põlluste ütles, et Leili äraminekust on kahju, sest ta on töötajana vilunud ja saavutanud professionaalsuse. „Ta on töökas ja kohusetundlik, just nagu peab,“ iseloomustas Paal. Kui keegi tõi mõnikord oma prügikoti jäätmejaama väljaspool tööaega, siis Leili oskas kotle peale vaadata öelda, kes selle tõi ja osahing võis arve

välja saata, tõi Paal näite.

Leili on Paali sõnul usumatult tragi: „Ta mitte ei käi, vaid jookseb.“ Oma tervise üle pole Leili kunagi kurtanud, esimest korda siis, kui lahkus misavalduse lauale pani.

Paal iseloomustab Leilit kui absoluutselt kõikidest inimestest hoolivat empaatiavõimega inimest. „Kui kaalul on inimsuhted või rahva eest võitlemine, siis tema vaatab, et kõigil oleks hea – tema on rahvainimene,“ hindab kauaaegne ülemus.

Esimene tööleping, mille Kihnu Majanduse OÜ sõlmis, oligi Leili Saarega. Prügimajandusega on Leili tegelenud 2002. aastast, juba enne jäätmejaama rajamist pakuti tal aastaringset tööd. „Mõtle sin, et miks mitte, prügimajandus oli Kihnus uus ala, seda ei olnud enne olemas,“ meenutab Leili.

Algusaeg oli pehmelt öeldes kummaline, töökoht oli sisse seatud vanasse karjalauta, kus aknaid ees ei olnud ning külm pidi talvel lõhki lööma ning et vähegi sooja saada, pidi jalgu trampima. Seejärel koliti Leili pisikesse putkasse, kus oli samuti üsna külm, kuigi puhurid töid leevendust.

Sel ajal käis prügimajandus Kihnus nii, et kogu prügi toodi kokkulepitud kohta suurde hunnikusse. „Suur vall pandi maha, kõik prügi oli segamini ja me sorteerisime selle läbi terve suvi müttasime,“ jutustas Leili.

Prügimajandus täismänguga käima

Kaheksa aastat tagasi (2008. aasta augusti lõpus) sai valmis jäätmejaam, tööttingimused paranesid oluliselt ja töö läks kergemaks. „Avamisel tantsiti taararuumis – nagu Kihnus ikka käib kõik laulu ja tantsuga,“ itsitab Leili. Suurejoonelisel avapeol käinud toonane keskkonnaminister Jaanus Tamkivi ütles, et ometi pole tal põh-

Leili varandus - tema lapsed.

just kultuuriministrit kades-tada, keda alati laul ja tants ees ootavad, samal ajal, kui tema peab mööda solgitorusid ja prügimägesid käima.

Tamkivi rääkis Kihnu Lehele, et nii täiuslikku jäätmejaama kohtab Eestis harva ning Pärnumaa keskkonnateenistuse spetsialist Peeter Oja ütles, et see on Pärnu maakonna moodsaim.

Leili hinnangul on kihnlane õppinud prügi sorteerima ja kui mõni vanem inimene jääbki hätta, kallab ta koti sisu välja ja Leili õpetab teda kohapeal. „Prügi toojate kontingent on aja jooksul jäänud samaks, osad toovad seda kogu aeg ja on neid, kes pole kordagi toonud,“ teab Leili.

Teavituskampaaniad ja Tee-me Ära talgud on inimeste harjumustele positiivselt mõjunud, kui varem leidus Kihnus ikka omaalgatuslike prügimägesid, siis nüüd

on mõni üksik prügilaadung metsa alla või liivaauku peidetud, nähtavasti on tooja arvates seal ruumi küll.

Ega prügimajandus pole ainus valdkond - tööd on Leili terve elu teinud ja erinevaid ameteid pidanud.

Kolhoosi ajal töötas ta 25 aastat põllumajanduses, seda ametit oli ta ka õppinud. Põllutöö kõrvalt oli Leili kaks aastat ametis rahvamaja juhatajana.

Kui kolhoosiaeg otsa sai, sattus Leili vihma käest räästa alla ja oli 9 aastat töötu, elatades ennast männikäbide ja ravimtaimede korjamisega. See oli majanduslikult väga kitsas aeg. Keeruline aeg oli ka siis, kui ta põetas kaheksa aastat oma voodihaiget ema.

Kui uue rahvamaja ehitus lõppes, oli Leili kaks aastat aednik. Jällegi sattus ta ametisse, kus oli vaja mida-

gi päris uut luua, sest rahvamaja ümbruses ei olnud ehitusjärgselt midagi peale kiviklibu ja kruusa. Rahvamaja haljastus oli Leili nõ projekt ja tema tööst on jäänud jälg, mis on kõikidele nähtav. „Kaks aastat sain seal müdista, aga nüüd on ilus vaadata küll,“ ütleb ta. Lisaks said Leili aednikukätt tunda koolimaja ümbrus ja teeääred. „Koos Are Pauliga ja kopaga tööd teinud Oru Endliga sai vanad hekid, kreegivõsad üles juurida, muld kärudega vedada ning muru teha ja istutada,“ meenutab ta.

Suur varandus - lapsed

Aednikuamet meeldis Leilile väga, aga see oli ikkagi hooajaline ja jäätmemajandus pakkus talle aastaringset teenistust. Küsimusele, milline ametitest talle kõige rohkem meeldib, vastab töökas naine, et kõik olid omas ajas toredad ja huvitavad.

Mis Leili oma vabadusega peale hakkab? „Mul on tegemised juba pikaks ajaks plaanitud. Kõigepealt käsi-pidi mullasse ja lillepeenrad marss korda, need on pool-lunarusse jäänud,“ kavatseb Leili oma koduaia ette võtta, seejärel ootab kordategemist ait ning ega töö ka siis veel otsa lõpe.

Leili ootab aega, mil ta ometi saab raamatutega aega veeta nii palju, kui süda lustib. „Mulle tohutult meeldib lugeda,“ räägib ta. Eriti armastab ta reisiraamatuid, samuti on ta läbi lugenud peaaegu kõik viimasel ajal ilmunud elulooraamatud, väga meeldivad ajalooline kirjandus ja romaaniklassika. Riilile jääb temast puutumatuks ulmekirjandus.

Leili juttu kuulatates tuleb meelde kolm lugemishuvilist endist õpilast, Leili lapselast: Urmas, Kristin ja Merilin, kes silma paistisid suure lugemuse ja laia silmaringi poolest.

Leili räägib rõõmuga, et teda on rikkusega õnnistatud. „Mul on kolm tublit last, 11 lapselast, kes on traid ja õpivad ilusti, ja abival-

mis väimees - see on suur varandus.“

Reisiraamatuid armastab Leili lugeda väga, aga reisimine talle ei meeldi. Tema koht on Kihnu, mis on parim paik maamuna peal. Kõige enam meeldib talle sinne vaikus ja rahu. „Ma ei taha linna minna ka: seal on kära, ragin, sagin, mürin ja üks sõelumine - kõik kohad on inimesi täis. Ma ei tea, kes tööd teeb, kui kõik poed on rahvast täis,“ ei mõista ta. Kihnus aga võib ta minna mere äärde, istuda kivile, suvel pista ka jalad vette ja nautida rahu ning kodust vaadet.

Tema koht on Kihnu, mis on parim paik maamuna peal.

Eks omal ajal viisid reisid Eestist välja ka, toredad seiklused juhtusid Kaliningradis, kus kartuleid müümas käidi, samuti Pertosovetskis, kus ta kolhoosi kurke müüs.

Leili räägib, et tal on elus nii palju lõbusaid lugusid, et sellest võiks raamatu kirjutada, kõige rohkem erilisi juhtumeid on seoses ülemererei-

sidega. Jutustamiseks tuleb talle esimesena meelde hoopis lugu, kuidas ta 18-aastaselt vanatädi Mari Kanadasse laste juurde elama aitas. Selleks sõitis ta koos tädiga Moskvasse, kus jagus nädalaks asjaajamist Ameerika ja Kanada saatkondades ja lennujaamas.

„Läksin oma kihnu vene keelega asju ajama ja hirmuga tulid kõik käände- ja pöördelõpud meelde,“ naerab ta. Õnneks oli tal koolis vene keel viis olnud. Vanatädi Mari oskas vaid kihnu keelt ja kui sõdurid kasukas ja kihnu riites memme käest dokumente küsisid, vehkis ta vaid käega: „Mina ei tea midagi, minge küsige Leili käest!“. Sõdurid vangutasid pead ja arutasid: „Naverna iz Aafriki.“ (Arvatavasti Aafrikast)

Noorukesel Leilil sujus asjaajamine nii hästi, et samas hotellis elanud Pärnust pärit vanapaar palus samuti tema abi reisidokumentide kordaajamisel. „Olin seal nagu mingi asjamees juba,“ naerab Leili. Kui paberid korras, oleks Vene firma lennukile saanud pileti nädala pärast, Leili kauples tädi Ameerika lennukile ja saatis memme tee. Kuigi ta oli saatnud Kanadasse Mari lastele mitu telegrammi, toppis

ta igaks juhuks memme taskutesse lipikuid tütre aadressiga. „Ütlesin, et kui midagi muud üle ei jää, võta välja,“ jutustab ta. Selgus, et seda ettevaatusabinõud oligi vaja, sest telegrammid ei jõudnud kohale ja nii oli kihnu memm ihuüksi Montreali lennujaamas, aga aadressilipiku järgi leiti tütar üles.

Kaks aastat Leiliga igapäevaselt kokku puutunud Lääne Veera räägib, et Leiliga ei hakka kunagi igav. „Temaga oli kogu aeg lõbus, ta oli väga aktiivne ja kogu aeg korraldasime midagi,“ meenutab Veera ja lisab, et töötajana on Leili väga kohusetundlik ega jätnud kordagi midagi tegemata. Tähtsa iseloomuomadusena nimetab Veera põhimõttekindlust – kui Leili midagi pähe võtab, siis nii on ja selle järgi ta tegutseb

Raamatupidaja Mere Marika hinnangul iseloomustab Leilit imetlusväärne energia ja temaga on olnud hea koostööd teha.

„Kui on midagi, mis teda vihaseks ajab, ega tema ei vingi, vaid ütleb välja ja kirub naha läbi, kui on tarvis - ta on otsekohene,“ räägib Marika. „Leili on üks vahva sell. Särav inimene.“

Tenniseväljaku kate on rekonstrueeritud

Selle aasta alguses sai Kihnu Vallavalitsus EAS-i Regionaalsete investeeringutoetuste andmise programmist toetust Vanarahvamaja platsil asuva tenniseväljaku katte rekonstrueerimiseks.

Väljakule 2006. aastal paigaldatud kate oli osaliselt eemaldunud ning katkine. Koostöös Rein Arendus OÜ ja Spordiareenid OÜ-ga teostati Linakülas asuva spordiväljaku korrastamistööd.

Algselt oli Kihnu Vallavalitsuse esindajatel mõttes renoveerida olemasolev kõvakate, kuid lõpuks jõuti algsest plaanist hoopis teistsuguse ja põnevama tulemuseni.

Tenniseväljaku kõvakate puhastati, tasandati osaliselt spetsiaalse tasandusseguga ning sellele paigaldati portatiivne ja modulaarne spordiväljaku plastikkate Sport Court PowerGame. Tegemist on sportlasesõbraliku, vastupidava ja sisuliselt hooldusvaba lahendusega, mis võimaldas olemasoleva spordiväljaku paari päevaga värskendada.

Renoveerimistöö teostamisega loodi spordiväljakul või-

malused ka võrkpalli harrastamiseks. Sport Court (USA) on plastikkatete tootmises ülemaailmselt tunnustatud pikaajalise kogemusega tegija.

Spordiareenid on juba kümme aastat Sport Court'i toodete ametlik esindaja ja väljakute paigaldaja Eestis. Kihnu paigaldatud kattelahendusega sarnaseid väljakuid leiab teiste kõrval näiteks Kääriku Spordikeskuses, Tartu Tam-

me Staadionil ja Tallinnas Snelli Staadionil. Sport Court PowerGame on ainus plastikkate, millele on omistatud korraga viie rahvusvahelise spordialaliidu sertifikaat – ITF (tennis), FIVB (võrkpall), FIBA (korvpall), BWF (sulgpall) ja IHF (käsipall). Uus väljak saab nimetatud Sport Court PowerGame spordiväljak.

Töö teostajad ja Kihnu Vallavalitsus loodavad, et värs-

kenduskuuri saanud väljak pakub rõõmu nii noortele kui ka vanematele spordisõpradele pikkadeks aastateks. Loodame, et soe sügis jätkub ja tennise- ning võrkpallisõbrad saavad hakata väljakut kasutama.

Mario Luik,
Spordiareenid OÜ

Mari Mets,
Kihnu Vallavalitsuse
arendusnõunik

VALITSUSES

- ◆ Sigatsuaru sadama projekteerimistööde primaks pakkujaks kinnitati Estkonsult OÜ poolt esitatud pakkumus maksumusega 9 900 eurot ilma käibemaksuta;
- ◆ Kinnitati Kihnumare OÜ poolt esitatud ettevõtlustoetuse lõpparuanne projektile "Ranniku talu rekonstrueerimisprojekt";
- ◆ Kihnu vallale väljastati ehitusluba muuseumi kuuri laiendamisel ja rekonstrueerimisel;
- ◆ Väljastati ehitusluba suurkaevu ehitamiseks Pärdi-Jaagule (Sääre küla);
- ◆ Väljastati ehitusluba tuletõrjervee mahuti ehitamiseks (Rock-City, Lemsu küla);
- ◆ Kinnitati Tarmo Laose poolt esitatud hajaasustuse programmi 2015. aasta taotlusvooru aruanne projektile "Lepa ja Kaeramet-sa majapidamiste veetorustiku rajamine";

- ◆ Kinnitati MTÜ OAD poolt esitatud Kihnu valla toetusfondi kasutamise korra tingimustele vastav suveteatri etenduse "Merimuigab teile vastu" korraldamiseks eraldatud toetuse kasutamise lõpparuanne;
- ◆ Kuulutati välja lihtmenetlusega hange "Kihnu Suaru sadamakompleksi turuhoone ja mänguväljaku ehitamine";
- ◆ Korraldatakse elektrooniline enampakkumine oksjonikeskkonnas osta.ee. Enampakkumisele läheb vallavara
 - mahuti Standard SFS 2733, 2003 ECOTANC, mahuti Standard SFS, 2002 ECOTANC ja tankurid 1973 TILVERKARE
 - nõelmaatriksprinter P170B, EPSON LX-300+II
 - server MicroLink S350

VALLAVOLIKOGUS

- ◆ Kihnu Vallavolikogu esindajaks Vabariigi Presidendi valimiskogus valiti Valdo Palu;
- ◆ Kinnitati valla 2016. aasta II lisaeelarve;
- ◆ Kehtestati Sigatsuaru detailplaneering;
- ◆ Otsustati osaleda mittetulundusühingu Kihnu Merepääste Selts asutamisel. Selts asutatakse koos Kihnu Mere Seltsiga;
- ◆ Rahuldati vallavalitsuse liikme Ivar Tensoni avaldus ja ta vabastati valitsuse liikme kohustustest. Valitsus jätkab neljaliikmelisena.

Tänu!

◆ Mul on olnud õnn saada oma lapsi Kihnu Kooli 1. klassi kahel viimasel järjestikusel aastal.

Kooliteed alustanud lapsi on toetanud aastaid mitmed ettevõtjad.

Puhka Kihnus OÜ on ostnud koolijätsidele pea kõik vajaminevad koolitarbed, tänavu oli lisandunud veel võimlemistunni tarbeks igale lapsele tikitud nimeline käterätt.

Igal aastal on koolijätsidele kingituse teinud **AS Kihnurand** ja **Port Artur**, tänavu lisandus toetajate ringi **Kihnu Puukoi OÜ**.

Selline märkamine teeb südame soojaks!

Suur aitäh teile!

Ja siis on Kihnus üks selline tore ema ☺, kes tänavu oma vabast tahtest ja ajast organiseeris lastele Kihnu purjetamiskoolituse, mis oli väga vahva ja meeldis lastele väga. Aitäh, **Kase Raili**!

Tänutundega
Pihlaka Taivi

Kolmas koht tuletõrjeolümpialt!

Käisime varasügisel 3.-5. klassiga tuletõrjespordi võistlustel, mis toimus Türi linnas. Me saime seal kolmanda koha 26 kooli seas üle Eesti. Nii et tegime ära 23 koolile! Teiste hulgas olid kohale tulnud Sillamäe kool, Ida-Virumaalt ning Tallinna Euroopa kool.

Meie võistkonnas olid Mirjam, Engel, Madis, Grete, Karl, Anni, Hettel ja Taimar, meil oli ka kaasas varumees Chady.

Võistluste peakohtunik Margo Tammepõld ütles avamisel, et sel aastal oli võistlejaid rekordarvuliselt - üle neljasaja. Suure ekraani pealt näidati kõigile, kuidas Eesti tuletõrjesportlased võistlevad maailma-meistrivõistlustel. Nende teatevõistlus oli põhimõtteliselt sama mis meil, aga nemad läbisid selle väga kiiresti. Mul oli tunne, et tahan olla sama kiire kui nemad! Valmistusime selleks võistluseks juba Kihnus, harjutasime Vanarahvamaja platsi

peal. Meid õpetasid Ago ja Ragnar.

Võistlus koosnes teatevõistlusest ja tuletõrjeolümpiast. Teatejooksus tuli hüpata üle plangu, joosta tuletõrjevoolikutega üle poomi, ühendada voolikuid ja joosta ümber torbiku tagasi. Tuletõrjeolümpial oli 13 erinevat ala. Iga ala soori-

tuse jaoks oli kolm minutit. Kes jõudis ülesannet rohkem arv kordi korrata, sai rohkem punkte.

Lõuna ajal sõime suppi. Kui olümpia oli läbi, jagati jäätist ja spordijooki. Kuna ilm oli ilus, siis hakati joatorust vett pritsima. Väikesemad lapsed jooksid kiiresti vee alla.

Pärast seda tuli autasusta-

SPORTLIKUD TEGEVUSED KIHNUS

JÕUSAAL avatud E, K, R kell 18.00-20.00

VÖRKPAAL T, N kell 19.00

AEROOBIKA - grupi kokkusaamisel toimub kolmapäeviti, aga huvilistel tuleb endast kindlasti teada anda Marile.

Mis on TRX?

Kolm tähte TRX tähendavad inglise keeles Total Body Resistance Exercises ehk siis Täielik keha vastupidavuse treenimine. TRX on täiuslik, trendikas ning kasulik terve keha treening, mis sobib kõigile. TRX treening ei lase teil enam igavleda - see annab peaaegu lõputuid võimalusi! Rohkem kui 300 erinevat harjutust tagavad tõhusa treeningu, mis samal ajal parandab teie paindlikust ning hoolitseb liigeste eest. See tugevdab organismi ning tulevikus takistab vigastuste teket. Igas lihtsaimas liigutuses osalevad jalad, selg, kõhulihased, õlad, käed ja kael. TRX pakub teile mõõdetavat, lõbusat ja tõhusat moodust, mis aitab teil saavutada oma parimaid tulemusi.

TRX treeningu seadmed oleme paigaldanud rahvamaja lavale. Lähiajal teeme ühise koolituse, et saaksite edaspidi omapäi treenida omalesobilikul ajal. Palju on ka materjali harjutuste kohta internetis. Ootame aktiivset kasutust ja soovime teile tõhusat treenimist!

TENNIS - vastrenoveeritud tenniseväljaku kasutamine kokkuleppel.

TRX TREENING igal tööpäeval 9.00-16.00 ja võrkpalli mängimise ajal.

Kui nendest pakutud aladest ükski ei sobi, siis minge loodusesse jalutama, jooksmata, jalgrattaga sõitma, kepikõnnile ning kindlasti kutsuge sõber kaasa, sest koos on lihtsam ja toredam tervislikult aega veeta. TERVE EESTI EEST!

mine. Lootsime, et saame esikolmikusse. Tuli välja, et saavutasimegi kolmanda koha. Saime kogu meeskonnaga kõik medalid kaela ja kogu kamba peale karika, mis seisab praegu koolimajas klaaskapis.

Kogu üritus, eriti tuletõrjeolümpia, oli väga lahe.

Engel ja Mirjam

KIHNU VALLAVALITSUS TEATAB

◆ Sigatsuaru detailplaneering kehtestati 15. septembril 2016. a Kihnu Vallavolikogu otsusega nr. 21.

Detailplaneeringuga saab tutvuda igal tööpäeval kella 8-16 Kihnu Vallavalitsuses ja veebilehel www.kihnu.ee rubriigis **Ehitus ja planeerimine** > Detailplaneeringud.

Visit Kihnu OÜ
müüb
JALGRATTAID
Hinnad 70-199 eurot
Helistada 511 9242
Ingvar

Sõeluuringud on lihtsaim võimalus ennetada vähki

Emakakaelavähi ja rinnavähi sõeluuringutel osalemine on lihtsaim võimalus ennetada vähki ja pikendada tervena elatud elu.

Sõeluuring on terviseuuring, mis on mõeldud eelkõige tervetele, ilma kaebuste ja sümptomiteta naistele emakakaela- või rinnavähi varaseks avastamiseks. Eestis kutsutakse emakakaelavähi sõeluuringule naisi vanuses 30–55 ja rinnavähi sõeluuringule naisi vanuses 50–62.

Peaaegu kõik kaugele arenenud emakakaelavähi juhtumid oleks ennetatavad

Emakakaelavähi suuri- maks tekkepõhjuseks peetakse inimese papilloomiviruse (HPV) mõningaid vorme, mis levivad peamiselt seksuaalsel teel. HPV viiruse tekitatud rakumuudatusi diagnoositakse PAP-testiga. Haigestuda võivad ka noored naised ning pärilikkus ei mängi siin rolli.

Kuna emakakaelavähi varajased sümptomid jäävad naisele endale tihti märkamatuks ning ta tunneb ennast täiesti tervena, siis on väga oluline PAP-testi regulaarselt anda. Emakakaela rakumuutused on sõeluuringute käigus lihtsalt avastatavad, mis omakorda võimaldab ravi tulemusena täielikku tervenemist.

HPV tekitatud rakumuutused ja vähieelsed seisundid võivad vähiks areneda 10–25 aastaga. Regulaarsel kontrollimisel ja õigel ajal avastatuna on need kergesti diagnoositavad ning ravitavad. Seega oleks võimalik ennetada peaaegu kõiki kaugele arenenud emakakaelavähi juhtumeid. PAP tes-

**EMAKAKAELAVÄHI SÕELUURINGULE
REGISTREERUMINE:**

Pärnu Haigla, **tel 447 3300, 447 3511**

**RINNAVÄHI SÕELUURINGULE
REGISTREERUMINE:**

Pärnu Haigla, **tel 447 3561**

ti tegemine on valutu ning tavapärase günekoloogilise läbivaatuse osa.

2016. aastal kutsutakse emakakaelvähi sõeluuringule naisi sünniaastatega 1961, 1966, 1971, 1976, 1981, 1986.

Varases staadiumis rinnavähk endast märku ei anna

Enamasti pöörduetakse enamasti arsti juurde rinnavähi kahtlusega siis, kui rinnas avastatakse n-ö tükk. Teised ohumärgid võivad olla muutunud rinnakuju (nt naha sissetõmme rinnal), rinnanibu sissetõmme, eritis rinnanibust, rinna nahavärv muutus või kaenlaaluste lümfisõlmede suurenemine. Tihti on haigus aga selleks ajaks juba algkoldest kaugemale levinud.

Rinnavähki on võimalik avastada aga juba varem. Üks selline võimalus on sõeluuringute käigus kasutatav rinnanäärme radioloogiline uuring ehk mammograafia. Väikese kiirgusdoosiga mammograafia on tervisele ohutu.

Varakult avastatud rinnavähk on paremini ravitav, võimaldab vajadusel kasutada rinda säästvaid operatsioonimeetodeid ja on tervenemise eelduseks.

2016. aastal kutsutakse rinnavähi sõeluuringule naisi sünniaastatega 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966.

Osalemiseks ära jää kutset ootama

Naised, kelle sünniaasta on kutsutavate sünniaastate nimekirjas ja kellele pole viimase kahe aasta jooksul tehtud rindade uuringut või viimase kolme aasta jooksul PAP-testi, saavad sõeluuringus osalemiseks nimelise kutse.

Et kutse saadetakse rahvastikuregistris olevale aadressile, tuleb kontrollida, kas see on õige – muidu ei jõua kutse aadressadini. Seda saab hõlpsalt kontrollida riigiportaalis www.eesti.ee. Koos paberkutsega saadetakse E-Tervise patsiendiportaali www.digilugu.ee ka elektroonne kutse, mis on nähtav saattekirjade alt.

Sõeluuringul osalemiseks ei pea aga kutset ootama jääma. Kui teie sünniaasta on tänavuste kutsesaaajate nimekirjas, tuleb lihtsalt helistada kõige sobivamasse tervishoiuasutusse ning end vastuvõtule kirja panna. Registreerumisel kontrollitakse eelkõige teie sünniaastat ja ravikindlustuse kehtivust. Uuringule minnes võtke kindlasti kaasa isikut tõendav dokument.

Naised, hoolige oma tervisest ja kontrollige end regulaarselt!

Made Bambus,
haigekassa esmatasandi paketi
arenduse talituse spetsialist

Lisainfo: <https://www.haigekassa.ee/et/inimesele/haiguste-enetamine/vahi-soeluuringud-naistele-0>

KIHNU MUUSEUMIS

Laupäeval, 22. oktoobril kell 10.30 - 15.30 LUUTÖÖTLEMISE KURSUS

Juhendaja **Monika Hint** on uurinud luutöötmistehnoloogiat magistriõpingutel TÜ Viljandi kultuuriakadeemias. Luumaterjali kui jääkmaterjali ära kasutamine annab võimaluse toota käsitööturule inimsõbralikke, vägevaid ja vastupidavaid esemeid. See on viis austada esivanemaid, nende säästlikku elu- ja mõtteviisi.

Kasutatakse peamiselt veise-, põdra- ja lambaluid. Kursusel osaleja võib valmistada vastavalt oma soovile kas lambaluust vilepilli, põdra- või veiseluust töövahendi (heegelnõel, nõelt tehnika nõel jms), veiseluust rinnaehte vm ehte või ripatsi. Töövahendeid ja materjale kaasa pole vaja võtta. Loomingulisus, julgus ja töötahe oleks aga head kaaslased.

OSAVÕTT TASUTA!

Pühapäeval, 30. oktoobril kell 12.00

I.N.T.A segakoori (endine Musamari)

KONTSERIT

Paarikümnest lauljast koosnev koor tuleb Kihnu laululaagrit pidama ja ühtlasi kostitab kihnlasi oma kontserdiga.

Nende eripäraks on see, et lauljad esinevad koos oma lastega.

Tulge pühapäeval kogu perega!

Melania Alas

08.05.1918- 13.09.2016

Meie Kaasiku mamma

Kui mul paluti kirjutada meie Kaasiku mammast, siis oli esimene mõte, et ta oli nagu vai, mis on kõvasti maa külge löödud ja meie kõik olime tugevate köitega tema küljes kinni. Mitte hetkekski ei tulnud meile pähe seda mõtet, et ühel hetkel seda vaia ei ole enam.

Kuulasime tema lugusid sellest, kui raske tema elu oli, sest ta kaotas kümneaastaselt ema ja pidi üles kasvama oma väikese venna ning hoolitsema majapidamise eest.

Mulle meenub tema venna Jaan Suti öeldud lause, et ta oli ütlemata tänulik oma õele, kes ta üles kasvatas ja koolitas, ja vend oli tubli just tänu oma õe tohutule kohusetundele ja töökuusele. Võib-olla see kohusetunne ja töökus hoidiski tema hinge ja meele nii erksana.

Ega siis elu pärast abiellumist Kaasikul elades kergemaks läinud, sest kogu Kaasiku elamine tahtis ümberehitamist. Mamma pidi isegi maja vundamenti kaevama, sest tema meelest olid mehed nii laisad ja aeglased.

Kui veel mõelda sinna juurde, et loomad tahtsid talitamist, hein tegemist, põllumaa harimist ja lapsed kasvatamist ning veel need kohustuslikud tööpäevad, mida pidi kolhoosile teha – seda kõike pidi üks Kihnu naine tol ajal jõudma.

Kes jõuaks kokku lugeda, kui palju on ta kudunud kindaid, sukki, sokke, körte ja kampsuneid nii oma suurele perele ja ka noorpaaride veimevaka jaoks.

Mamma meele hoidis veel erksana see, et ta tundis huvi ka selle vastu, mis toimub maailmas. Tänu tema tohutule huvile sai talle tellitud ajakirja Kroonika, millest loetud artikleid ta koos oma kõige paremate sõbrannade Aino ja Velliga tassi kohvi kõrval arutas.

Oma 80. sünnipäevaks soovis ta, et me kingiks talle eestikeelse gloobuse, sest ta tahtis alati teada (ja ka teadis), kus mingi maa või maailmameri asus. Ta jõudis muretseda veel sellepärast, miks on Eesti riigil nii läinud, et eesti

inimesed peavad omale võõrsil leiba teenima.

Milline oli ta kolme poja emana, viie pojapoja ja kahe pojatütre vanaemana, seitsme poja- ja pojatütarde poegade ja kuue pojapoja tütarde vanaemana ning viies põlvkond kuue poisi ja kahe tütre tirtsu ning veel kahe pojatütre poolt perre võetud kasulapse esiemana? Ta lihtsalt oli parim, teda saatis vahva huumorimeel ja ta oli alati kursis meie KÕIGI tegemistega, tema käest sai alati häid

nõuandeid. Ta muretses meie väikeste liialt elavate laste pärast, et me neil ikka silma peal hoiaks. Meile kõigile oli oluline, et Kaasiku mamma näeks ära meie peredesse sündinud lapsed.

Nüüd usume, et ta valvab ka sealt kõrgelt meie üle, sest ta oli ja on meile väga-väga oluline Kaasiku mamma ja nagu ütles üks väga armas inimene tema kohta: saaks mina kordki elus nii vinge naine olla.

Meeli Luige, lapselaps

Oktoobrikuu

sünnipäevalapsed

2. oktoober

Alla Kiigajaan (Umba) 83

8. oktoober

Aime Köster (Tonni) 79

7. oktoober

Arne Vahkel (Antsu-Mihkli) 55

Leida Mätas (Paju) 70

16. oktoober

Ella Leas (Lohu) 79

18. oktoober

Malle Kuldkepp (Kõrgemetsa) 77

24. oktoober

Alla Alas (Oga) 85

Mihkel Vesik (Nõlvaku) 83

26. oktoober

Helju Kott (Malle) 74

27. oktoober

Milvi Vahkel (Antsu-Mihkli) 50

28. oktoober

Mihail Türek (Aava) 77

Evald Merimaa (Männiku) 71

30. oktoober

Leili Sutt (Saarde) 84

31. oktoober

Lehti Vahkel (Kaja) 76

Helmi Vassiljeva (Maruse) 72

KIHNU ARSTIPUNKT

on avatud:

E, N 10 – 18

T, K, R 8:30 – 16:30

Tel: 44 69 922

e-post: kihnuhaigla@gmail.com

VASTUVÕTUAJAD:

Perearst Katrin Sihver, kab A01

Pereõde Riina Saare, kab A03

ESMASPÄEV 14 – 18

TEISIPÄEV 9 – 13

KOLMAPÄEV 9 – 13

NELJAPÄEV 11 – 15

REEDE 9 – 13

PALUME ARSTI VASTUVÕTTUDELE
REGISTREERUDA ARSTIPUNKTI
LAHTIOLEKUAEGADEL: 446 9922

KIHNU JÄÄTMEJAAM JA TAARAPUNKT

on oktoobrist maini avatud järgnevalt:

KOLMAPÄEV 9-15

NELJAPÄEV 9-15

REEDE 9-15

LAUPÄEV 9- 15

**Riigipühadel, esmaspäeval,
teisipäeval ja pühapäeval
SULETUD**

TELEFON 442 0220; majandus@kihnu.ee

503 9333; 442 9722 raamatupidaja@kihnu.ee

Lahkunud

Melania Alas

08.05.1918 - 13.09.2016

Lahkunud

Arvo Valm

03.07.1962 - 19.09.2016